

Nr 37

Av herr Carlsson i Huskvarna m. fl., om utvidgade reserabatter för
folkpensionärer m. fl.

(Lika lydande med motion nr 30 i Första kammaren)

Under en följd av år har frågan om rabatter för folkpensionärer på statens järnvägar tagits upp i interpellationer och motioner. SJ har efter en försöksverksamhet kommit fram till 67-kortet, som varit till glädje för många folkpensionärer och tydligen en bra affär för järnvägen. Kommunikationsministern meddelade i ett interpellationssvar den 14 maj 1963 att under 1962 såldes det cirka 113 000 rabattkort för ålderspensionärer och gjordes i runt tal 415 000 resor med användande av detta kort. Intäkterna uppgick till omkring 5,3 miljoner kronor. Statsrådet yttrade bl. a.:

Järnvägsstyrelsen har meddelat mig, att styrelsen f. n. anser att kommersiella skäl inte föreligger för att utvidga »67-kortets» giltighet. Styrelsen har emellertid beslutat genomföra vissa fältundersökningar för att närmare studera 67-gruppens resvanor genom direkta intervjuer. När detta slutförts torde styrelsen erhålla säkrare underlag för att ur kommersiella synpunkter bedöma frågan om ifrågasvarande rabattförmånens omfattning.

Vi förmodar att dessa undersökningar nu är avslutade och att därmed underlag vunnits för en utvidgning av rabatterna. Även om denna fråga bör bedömas utifrån kommersiella synpunkter och avgöras av SJ, förefaller det inte omotiverat att också riksdagen ger till känna sin mening.

Det är flera frågor som det därvidlag finns anledning att överväga.

1. *Restiden.* Rabatten gäller f. n. ej under någon av månaderna juni—augusti, den del av året som är mest lockande ur resesympunkt. Intresset för resor sommartiden är naturligtvis lika stort hos folkpensionärer som andra. Med hänsyn till konkurrensen med biltrafiken förefaller det troligt, att SJ även under sommartiden har utrymme för den utökning av trafiken som vidgad giltighetstid för 67-kortet skulle innebära. Ev. kunde den begränsningen ske, att rabattresor ej kan företagas under midsommarhelgen samt lördagar och söndagar. Som jämförelse kan erinras om de danska statsbanornas »65-biljetter», vilka gäller för tur och retur-resa mot pris som för enkel resa och i såväl första som andra klass. Dessa biljetter är giltiga tisdag—fredag 15 augusti—14 juni med uppehåll vid jul- och påskhelgerna och säljes för sträckor på minst 30 km.

2. *Förtidspensionerade.* Önskemål om rabatt också för förtidspensionerade, pensionärer med hustrutillägg samt blinda och handikappade har tidigare

framförts och kvarstår. Då de förtidspensionerade i andra avseenden jämställas med ålderspensionärerna synes anledning föreligga att göra detta också i rabatthänsende.

3. *Rabatt på SJ:s och postverkets bussar.* I proposition nr 191 till 1963 års riksdag framhålles bl. a.:

Nedläggning av trafiksvaga bandelar utgör en naturlig anpassning till de förändrade förhållandena på transportmarknaden som inträtt till följd av bilismens expansion. Man räknar f. n. med att ungefär hälften av SJ-nätet inte längre är ekonomiskt bärkraftigt och att driften av dessa linjer har beräknats vid ingången av budgetåret 1961/62 medföra en årlig belastning för SJ på närmare 200 miljoner kronor.

Järnvägsstyrelsen har enligt ovan nämnd proposition sedan 1959, då den trafikerade banlängden uppgick till ca 14 800 km, fått tillstånd att helt eller delvis lägga ned trafiken på 53 järnvägslinjer med en sammanlagd banlängd av 2 042 km. Tyvärr måste man förutse en fortsättning av järnvägsnedläggningarna. För varje år det närmaste decenniet torde därför SJ:s järnvägsnät minska och längden av samma företags busslinjer ökas. För varje år minskar därför värdet av pensionärsrabatten. I vissa områden av vårt land har det aldrig funnits några järnvägar och i andra är man redan nu utan järnväg, t. ex. både på Gotland och Öland. Gotlands läns landsting beslöt år 1962 enhälligt hos järnvägsstyrelsen hemställa om pensionärsrabatter på SJ-bussarna.

I Norrland är bussarna i stor utsträckning det enda allmänna kommunikationsmedlet som är tillgängligt. Många folkpensionärer i vidsträckta områden med stora resekostnader är där helt ställda utanför den statliga rabattgivningen.

SJ har hittills ställt sig avvisande till folkpensionärsrabatter vid bussresor. Med hänsyn till vad som skett och kommer att ske på järnvägsområdet och önskvärdheten av att också folkpensionärer som saknar järnväg i hemorten skall få del av någon rabatt förefaller denna fråga nu ännu mer aktuell än tidigare. Det framstår för pensionärerna underligt att samma företag som ger rabatt vid järnvägsresor nekar rabatt vid bussresor.

Naturligtvis måste här en viss begränsning ske, men en sådan ligger redan i förekomsten av 67-kortet. Varje resa kostar kr. 2:50 i grundavgift. Möjligen kunde man, när det gäller bussarna, också fastställa en viss minimilängd, men det är inte säkert att detta är nödvändigt.

Privata bussföretag har redan haft viss försöksverksamhet med pensionärsrabatter, likaså postverket när det gäller diligenser i Norrland.

Under hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t med järnvägsstyrelsen och postverket upp- tar överläggningar i syfte att utvidga folkpensionärsrabatterna när det gäller giltighetstiden för rabatten och rese-

kategorier samt med syfte att rabatt vid SJ:s och postverkets busslinjer också införes.

Stockholm den 15 januari 1964

Henning Carlsson

i Huskvarna

M. Berglund

Olaus Nyberg

John R. Anderson

Yngve Hamrin

Bengt Börjesson

i Falköping

Anders Jonsson

i Mora

Elias Jönsson

i Ingemarsgården

Arvid Nilsson

i Lönsboda

Sven Antby

Mac P. Hamrin

i Kalmar